

RAN-2964

S.Y.B.A. (Sem.-IV) Examination

March / April - 2019

Sanskrit Paper-9 (IX)

Core Course Paper-9

Kavyashastra Dashrupakam and Alankarshastra

(दशरूपकम् – अलंकारः – छन्दः)

Time: 2 Hours]

[Total Marks: 50

સૂચના : / Instructions

નીચે દર્શાવેલ નિશાનીવાળી વિગતો ઉત્તરવહી પર અવશ્ય લખવી.

Fill up strictly the details of signs on your answer book

Name of the Examination:

S.Y.B.A. (Sem.-IV)

Name of the Subject :

Sanskrit Paper-9 (IX)

Subject Code No.:

2

9

6

4

Seat No.:

--	--	--	--	--	--

Student's Signature

પ્ર.૧ નીચેના પ્રશ્નોના ટૂંકમાં જવાબ આપો: (કોઈપણ પાંચ)

૧૦

Q.1 Answer briefly: (any five)

10

(૧) દશરૂપકના મંગલાચરણમાં કોની સ્તુતિ છે? કેવી રીતે?

(1) Who is Praise in 'દશરૂપકમ્' mangala sloka and in what manner?

(૨) વિષ્ણુનાં અવતાર કેટલા છે? તેના નામ લખો?

(2) How many અવતાર of વિષ્ણુ? Write their names?

(૩) રૂપક એટલે શું?

(3) What is રૂપકમ્ ?

(૪) અલંકારના કેટલા પ્રકારો છે?

(4) Which are types of 'દીપક' Alankar?

RAN-2964]

[1]

[P.T.O.]

- (૫) ‘કાવ્યપ્રકાશ’ ના દશમાં ઉલ્લાસમાં કયા અલંકારોની ચર્ચા કરવામાં આવી છે?
- (5) Which Alankar is discussed in Tenth ઉલ્લાસ in કાવ્યપ્રકાશ?
- (૬) ‘હરિણી’ છંદનું બંધારણ અને અક્ષર સંખ્યા જણાવો?
- (6) Write the structure of ‘હરિણી છંદ’ and number of letters?
- (૭) ‘શિખરિણી’ છંદની વ્યાખ્યા અને અક્ષર સંખ્યા લખો.?
- (7) Write the definition and number of letters of ‘શિખરિણી’?

પ્ર.૨ (અ) કારિકા સમજાવો. (ગમે તે બે)

૮

Q.2 (A) Explain : (any two)

8

- ૧) આનન્દનિષ્યન્દિષુ રૂપકેષુ વ્યુત્પત્તિમાત્રં ફલમલ્પબુદ્ધિઃ।
યોડપીતિહાસાદિવદાહ સાધુસ્તસ્મૈ નમઃ સ્વાદુપરાઙ્ગમુરુચાય।
- ૨) મધુરોદ્દતભેદેન તદ્વચં દ્વિવિધં પુનઃ।
લાસ્યતાણ્ડવરૂપેણ નાટકાદ્યુપકારકમ્।
- ૩) બીજ બિન્દુપતાકારવ્ય પ્રકટી કાર્ય લક્ષણાઃ।
અર્થપ્રકૃતયઃ પચ્ચ તા એતાઃ પરિકીર્તિતાઃ।
- ૪) ઉપાયાપાયશઙ્કભ્યા પ્રાપ્ત્યાશા પ્રાપ્તિ સંભવઃ।
અપાયાભાવતઃ પ્રાપ્તિર્નિયતાપ્તિઃ સુનિશ્ચિતાઃ।

(બ) નીચે આપેલા છંદો બંધારણ તથા ઉદાહરણ સહિત સમજાવો: (ગમે તે એક)

૫

(B) Define and explain with the illustration of the following metres any one.

5

- (૧) પૃથ્વી।
- (૨) શાર્દૂલવિક્રીડિત્।

પ્ર.૩ ટૂંકનોંધ લખો: (ગમે તે બે)

૧૩

Q.3 Write notes: (any two)

13

- (૧) દશરૂપકના કર્તા
- (1) The author of દશરૂપકમ્।
- (૨) પચ્ચ સન્ધયઃ।
- (૩) નૃતં - નૃત્યમ્।
- (૪) આકાશભાષિતમ્ - ચૂલિકા।

- પ્ર.૪ અ) નીચે આપેલા અલંકાર, લક્ષણ તથા ઉદાહરણ સહિત સમજાવો: (ગમે તે એક) ૦૪
- Q.4 A) Explain the Alankara giving characteristics and example:
(any one) 04
- ૧) વ્યાજસ્તુતિ।
- ૨) વ્યતિરેક।
-
- પ્ર.૪ બ) નીચેના અલંકાર યુગ્મોમાંથી કોઈપણ એકનો સામ્ય-ભેદ દર્શાવો. ૦૬
- Q.4 A) Compare Contrast any one of the given. 06
- ૧) અર્થાન્તરન્યાસ-નિર્દર્શના।
- ૨) પ્રતિવસ્તૂપમા - દૃષ્ટાન્ત।
-
- પ્ર.૪ ક) નીચે આપેલા શ્લોકો અલંકાર ઓળખાવી સમજાવો. (ગમે તે એક) ૦૪
- Q.4 A) Recognise and explain the Alankara in any one of the following verses: 04
- ૧) પાણ્ડુક્ષામં હૃદયં સરસં તવાલસં ચ વપુઃ।
આવેદયતિ નિતાન્તં ક્ષેત્રિયરોગં સખિ હૃદન્તઃ॥
- ૨) કૃપણાનાં ધનં નાગાનાં ફળમણિઃ કેસરાશ્ચસિંહાનામ્।
કુલબાલિકાનાં ચ સ્તનાઃ કૃતઃ સ્પૃશ્યન્તેઽમૃતાનામ્॥